

4.ÜNİTE

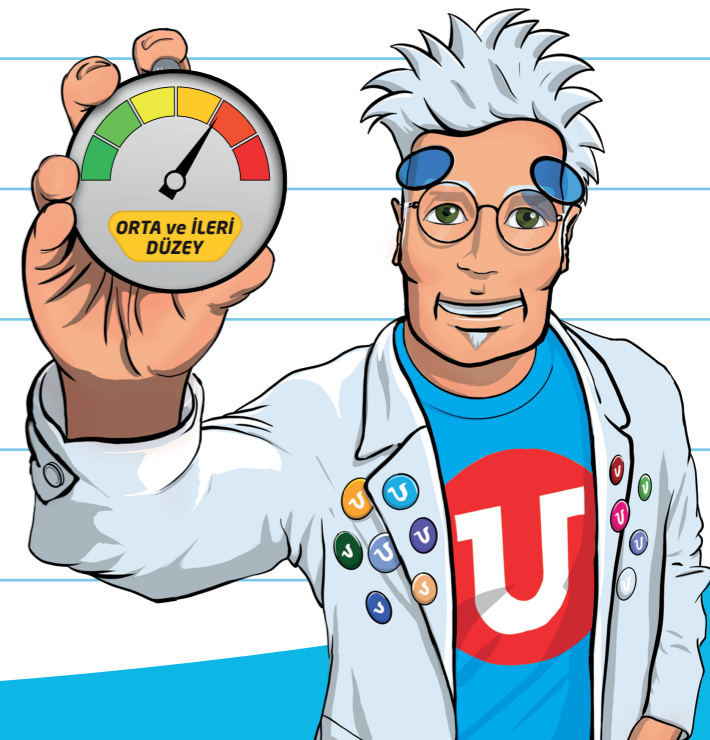
U

TYT Orta ve İleri Düzey Coğrafya Soru Bankası

Türkiye'deki Sular ve Suların Kullanımı

ERTAN VARLIK

TÜRKİYE'DEKİ SULAR VE SULARIN KULLANIMI

Türkiye 'deki Sular ve Suların Kullanımı

Türkiye 'nin Kıyısı Olduğu Denizler

Türkiye 'nin Gölleri

Türkiye 'nin Akarsuları

Türkiye 'nin Yer Altı Su Kaynakları

TÜRKİYE'DEKİ SULAR VE SULARIN KULLANIMI

! UYARI:

- Ülkemize düşen yıllık yağış miktarı ortalaması 574 mm'dir.
- Türkiye, kişi başına düşen su miktarı bakımından su azlığı çeken ülkeler arasında yer almaktadır. Artan nüfus dikkate alındığında bu değer her yıl azalmakta olduğuna dikkat etmek gerekir.

DENİZLERİMİZ

KARADENİZ

→ Kıta sahanlığı dar olan bu denizimiz, tuzluluk oranı binde 18'dir. Türkiye'de avlanan balıkların yarısı bu denizimizden elde edilir.

MARMARA DENİZİ

- İstanbul Boğazı ile Karadeniz, Çanakkale Boğazı ile Ege Denizi'yle bağlantılı iç denizdir.
- Boğazlarımızda bağlantılı oldukları denizlerle arasında seviye farkından kaynaklanan alt-üst akıntılar önemlidir.
- Marmara Denizi, İstanbul, Kocaeli limanlarıyla ülkemizin dünyaya açılan kapısı durumundadır.
- Ayrıca Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin coğrafi konumları gereği hemen bütün deniz yolu araçları bu denizimizi kullanmak zorundadır. Bu durum denizimizi ve bağlantıları sağlayan boğazlarımızı stratejik bakımdan önemli hale getirir.
- Marmara Denizi, Türkiye'de deniz yolu ile yapılan gerek mal gerekse insan taşımacılığının en fazla olduğu denizdir.

EGE DENİZİ

- Kıyı uzunluğu en fazla olan denizimizdir.
- Koy ve körfezler bakımından zengindir.
- Deniz turizmi bakımından önemli bir yere sahiptir.

AKDENİZ

- Tuzluluk oranı binde 36'dır.
- Cebelitarık Boğazı ile Atlas Okyanusu, Süveyş Kanalı ve Bab-ül Mendep Boğazı ile Hint Okyanusu'yla bağlantılı olması nedeniyle Doğu Asya ile Avrupa arasında deniz yolu ile yapılan ticaretin en stratejik geçiş bölgesidir. Bu anlamda Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin bu denizin güvenliğinin sağlanması anlamında stratejik değerleri son derece yüksektir. Bir ülkenin bu denize kıyısı olması dünya ticaret merkezleriyle kuracağı deniz yolu bağlantıları anlamında son derece önemlidir.
- Mersin limanı hem Türkiye'nin ticari kapasitesi büyük limanlarından hem de komşu ülkelerin doğal gaz ve petrol taşımacılıklarında yüksek bir potansiyel ve öneme sahiptir.
- Akdeniz, kıyı turizmi anlamında Türkiye için en önemli kıyılara sahiptir.

GÖLLERİMİZ

- Göllerimiz; buldukları bölgede mikro iklim alanları yaratmak dışında
- a) Tarım alanlarının sulanması
- b) Su ürünleri elde edilmesi
- c) Tuz üretimi
- d) Kenar sazlıklardan yararlanılması
- e) Turizm alanlarında yararlanılmaktadır.

A) TEKTONİK OLUŞUMLU GÖLLERİMİZ

- TUZ GÖLÜ
- BEYŞEHİR GÖLÜ
- BURDUR GÖLÜ
- KUŞ (MANYAS) GÖLÜ
- ULUABAT GÖLÜ
- İZNİK GÖLÜ
- SAPANCA GÖLÜ
- EBER GÖLÜ
- AKŞEHİR GÖLÜ
- HAZAR GÖLÜ

B) VOLKANİK OLUŞUMLU GÖLLERİMİZ

- NEMRUT GÖLÜ
- MEKE TUZLASI
GÖLÜ
- GÖLCÜK GÖLÜ
(ISPARTA)

C) KARSTİK GÖLLERİMİZ

- KIZÖREN GÖLÜ
- SALDA GÖLÜ
- KESTEL GÖLÜ
- AVLAN GÖLÜ
- TİMRAŞ GÖLÜ

D) BUZUL GÖLLERİMİZ

- Hakkari Yöresi dağlık alanlarında, Karadeniz'de Kaçkar dağlarında, Akdeniz'de Aladağlar, Bolkar ve Tahtalı dağlarımızda, Marmara'da Uludağ'ın yüksek kesimlerinde buzul aşınımı sonunda oluşmuş göl çanaklarında kurulu buzul gölleri-miz vardır.

→ SET GÖLLERİMİZ

A) KIYI SET GÖLLERİMİZ

- BÜYÜKÇEKMECE GÖLÜ
- KÜÇÜKÇEKMECE GÖLÜ
- DURUSU GÖLÜ

B) ALÜVYAL SET GÖLLERİMİZ

- EYMİR GÖLÜ
- MOGAN GÖLÜ
- KÖYCEĞİZ GÖLÜ
- BAFA (ÇAMIÇI) GÖLÜ

C) VOLKANİK SET GÖLLERİMİZ

- ERÇEK GÖLÜ
- NAZİK GÖLÜ
- HAÇLI GÖLÜ
- BALIK GÖLÜ
- ÇILDIR GÖLÜ

D) KARMA OLUŞUMLU GÖLLER

- VAN GÖLÜ → TEKTONİK + VOLKAN SET OLUŞUMLU
- EĞİRDİR GÖLÜ → TEKTONİK + KARSTİK OLUŞUMLU
- KOVADA GÖLÜ → TEKTONİK + KARSTİK OLUŞUMLU

AKARSULARIMIZ

AKARSULARIMIZIN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

- a) Önemli kısmı açık bir diğer kısmı kapalı havzalıdır.
- b) Kısa boyludurlar.
- c) Önemli kısmı kendi kıyılarımızdan denize dökülür, bir kısmı sınırlarımızı aşan sulardır.
- d) Düzensiz rejimlidirler.
- e) Su seviyeleri genel olarak kar erimelerinden dolayı ilkbahar mevsiminde artar.
- f) Yaz mevsiminde akım değerlerinde belirgin şekilde azalma olur.
- g) Eğimli yüzeylerde hızlı akışlıdırlar.
- h) Enerji potansiyelleri yüksektir.
- k) Aşınım güçleri fazladır, toprak erozyonuna katkıları fazladır.
- l) Türkiye yüzey şekillerinin oluşumuna etkisi en fazla olan dış kuvvettir.
- m) Elektrik üretimi dışında tatlı su balıkçılığı, turizm etkinlikleri, rafting etkinlikleri, tarımda sulama suyu elde edilmesi gibi önemli ekonomik katkıları vardır.

YER ALTI SULARIMIZ VE KAYNAKLARIMIZ

→ Yer altı sularımız açılan artezyen kuyularıyla yerel bölge su ihtiyaçlarına cevap vermiştir. Özellikle Trakya ve İç Anadolu'da su ihtiyacının karşılanmasında yer altı sularından yararlanılmaktadır.

AA 100.yıl 1920-2020

TÜRKİYE KORONAVİRÜS DÜNYA EKONOMİ SPOR ANALİZ INFOGRAFIK VIDEO FOTOĞRAF

TÜRKİYE

Konya Ovası'nda obruk sayısı artıyor

Orta Anadolu'nun genelinde jeolojik faktörler ve yer altı sularının kontrolsüz kullanımı sonucu Konya Ovası'nda obruk sayısı 325'e ulaştı.

Engin Özekinci | 21.03.2019

BİRgün

BİST 1,551,00 % 0,68 DOLAR 7,4471 % 1,00 EURO 9,0824 % 0,63 ALTIN 443,41 % 1,22

Güncel Yazarlar Siyaset Dünya Avrupa Birgün Ege Birgün Pazar Tümü

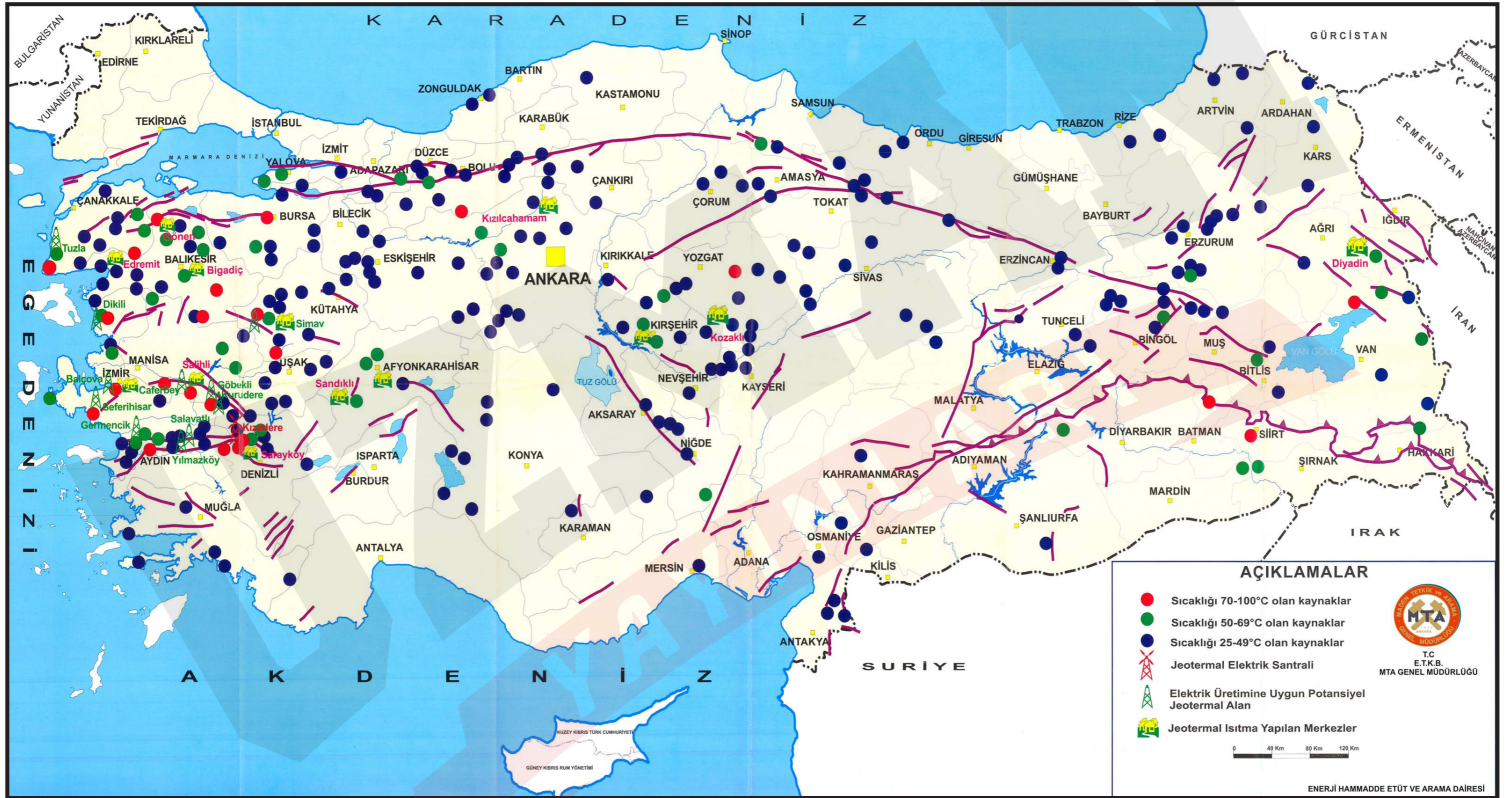
"Trakya'da yer altı sularının yüzde 85'i tükendi"

Trakya'da yer altı sularının yüzde 85'inin tükendiğini kaydeden Prof. Dr. Tecer, "Bu tüketim biçimiyle yer altı su seviyesinden artık istifade edilemeyecek noktaya geleceğiz, bu kaçınılmaz" dedi.

f t e p + 33

→ Kaplıca kaynaklarında sağlık turizmi anlamında önemli gelir elde edilmektedir.

- Bazı sıcak su kaynaklarımızdan (Denizli-Sarayköy / Aydın-Germencik) jeotermal santral olarak yararlanılır.
- Türkiye'nin yıllık ortalama yağış miktarı 643 mm, buna karşılık yağış tutarı ise yaklaşık 500 milyar m³ suya karşılık gelmektedir. Bunun, 274 milyar m³'ü, akış ve buharlaşma ile atmosfere geri döner. Toprağa düşen suyun 158 milyar m³'ü deniz yada göllere taşınır. Geriye kalan sular ise, 69 milyar m³'ü yeraltı sularını oluşturur.
- Günümüz koşullarında kullanılabilir su potansiyeli, yaklaşık 95 milyar m³'ü bulmaktadır. 95 milyar m³ su potansiyelinin ancak 27.5 milyar m³' ünden (%29) yararlanılabilmektedir. Yararlanılan su potansiyelinin 20.9 milyar m³'ü (%76) sulamada, 3.85 milyar m³'ü (%14) belediyeler tarafından içme suyu olarak, 2.75 milyar m³'ü(%10) de sanayide kullanılmaktadır.

Örnek:

Ülkemizde göllerin yüksekliği doğuya doğru gidildikçe artmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki göllerin hangisinin ortalama yükseltisi diğerlerinden daha az olmalıdır?

A) Burdur

B) Hazar

C) Çıldır

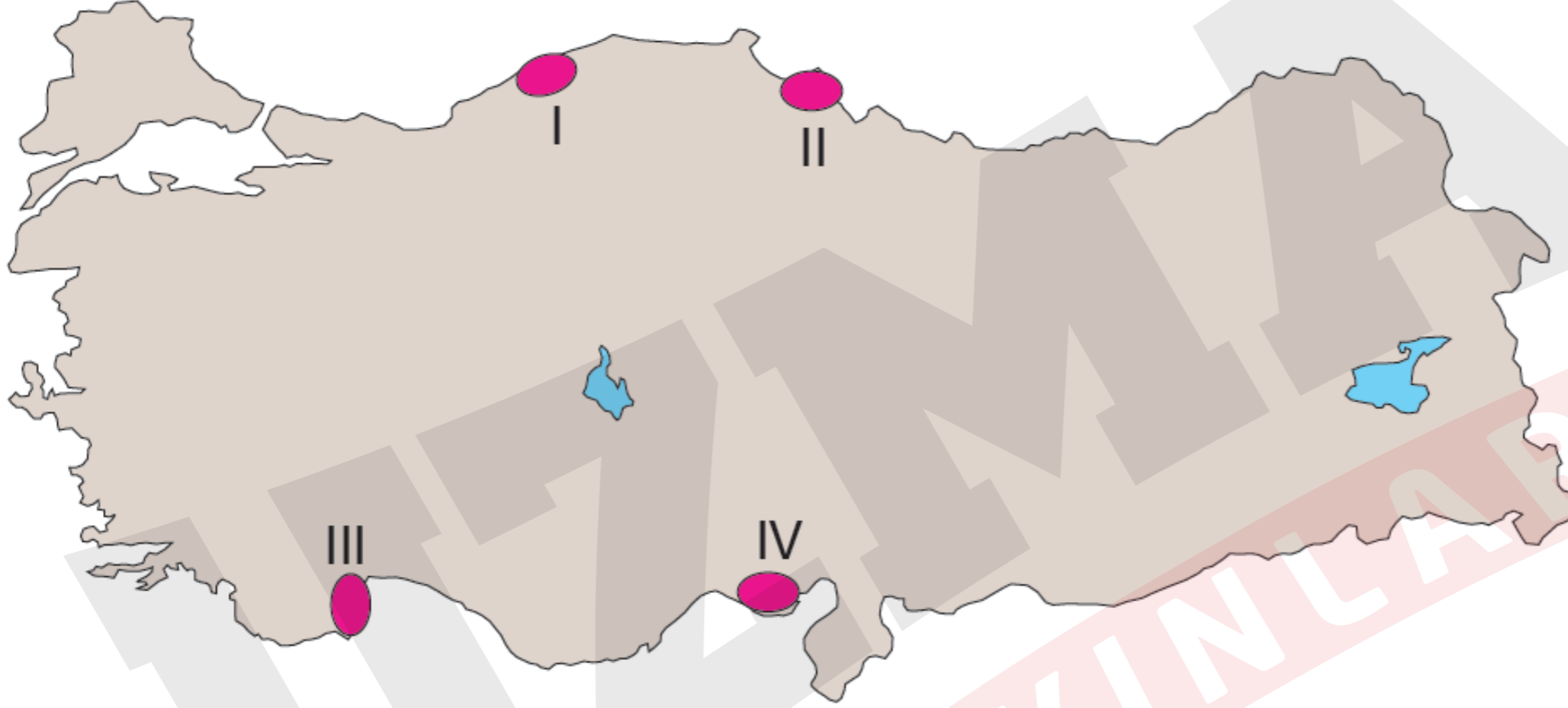
D) Tuz

E) Ulubat

Örnek:

Alçak kıyılarda kıyı set gölü oluşumuna daha çok raslanır.

Buna göre, hangilerinde kıyı set gölleri daha kolay oluşur?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve IV

E) III ve IV

